

GREENPEACE

SAYI #178

KAÇIRILAN
FIRSAT:
KÜRESEL
OKYANUS
ANLAŞMASI

İçindekiler

Amazon yağmur ormanları tehdit altındayken hepimiz tehlikeye

Dünyanın bozulmamış en büyük ormanı olan Amazon, parayı insandan ve gezegenden daha fazla umursayan çıkar çevrelerinin çıkarttığı yangınlar yüzünden tehdit altında.

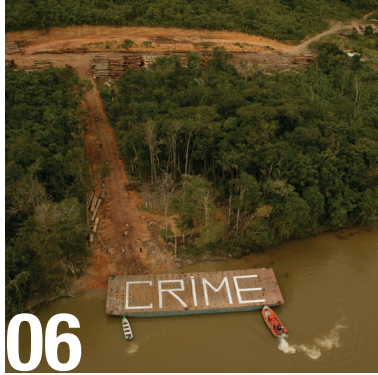

Kaçırılan fırsat: Küresel Okyanus Anlaşması

Sağlıklı okyanuslar için umut verici hedeflerle başlayan BM Okyanus Anlaşması görüşmeleri, iki hafta süren müzakerelere rağmen sonuçsuz kaldı. Greenpeace ve diğer çevre örgütleri bu toplantıyı kaçırılmış bir fırsat olarak nitelendirdi.

Greenpeace'den AB'ye doğalgaz ve nükleer enerji davası

Avrupa Komisyonu bu yılın ocak ayında doğalgaz ve nükleer enerjiyi taksonomiye dahil etmeye karar verdi. Greenpeace, fosil gaz ve nükleer enerjinin AB'nin sürdürülebilir yatırımlar listesi olan taksonomiye dahil edilmesine karşı yasal işlem başlattı.

Yeşil ve adil dönüşüm için gözler Küresel Plastik Anlaşması'nda

Küresel Plastik Anlaşması müzakereleri, süreci 2024 yılı sonuna kadar tamamlamak amacıyla bu yıl kasım ayında başlayacak. Gelecekteki anlaşma dünyayı plastiksiz bir geleceğe götürecek devasa bir potansiyele sahip olsa da, verdiği sözleri tutmasını sağlamak bizim elimizde olacak.

GREENPEACE BÜLTEN

Yerel Süreli Yayın

İmtiyaz Sahibi

Greenpeace Akdeniz
Basım ve Tanıtım
Hizmetleri Ltd. Şti. adına
Barış Bilgen

Genel Yayın Merkezi

Meşrutiyet Mah. Ebe Kızı Sok.
No: 16 / B28 Şişli / İstanbul
Tel: +90 212 292 76 19
Faks: +90 212 292 76 22

Genel Yayın Yönetmeni

Barış Bilgen

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Gökhan Çevik

Editör

Çiğdem Özkan

Baskı

Printworld Ambalaj Etiket
San. Tic. A.Ş.

Grafik Tasarım ve Uygulama

F₂O Reklam ve Tanıtım

Dağıtım

PTT

Kapak fotoğrafı

© Matthew Kemp / Greenpeace

GREENPEACE

Hep birlikte temiz bir nefes alalım

Greenpeace'in Temiz Hava Adaletsizliği araştırmasına göre, Türkiye nüfusunun büyük bir bölümü Dünya Sağlık Örgütü'nün belirlediği PM2.5 limitlerinin 5 kat aşıldığı bölgelerde yaşıyor. Bu veri Türkiye'yi Hindistan'dan sonra nüfusu kirli havaya en çok maruz kalan 2. ülke yapıyor. Düzenli limit aşımının olduğu ilçelerde koruma bölgesi ilan edilmesini talep ederek havamızı koruyabiliriz. Hep birlikte temiz bir nefes almak için siz de kampanyamıza katılın.

imza.greenpeace.org/havani-koru

GREENPEACE'DEN AB'YE DOĞALGAZ VE NÜKLEER ENERJİ DAVASI

Greenpeace, fosil gaz ve nükleer enerjinin AB'nin sürdürülebilir yatırımlar listesi olan taksonomiye dahil edilmesine karşı yasal işlem başlattı.

Avrupa Komisyonu bu yılın ocak ayında doğalgaz ve nükleer enerjiyi taksonomiye dahil etmeye karar verdi. Avrupa Parlamentosu ise AB vatandaşlarının, iklim bilimcilerin, finans kurumlarının ve çevre örgütlerinin itirazlarına rağmen temmuz ayında yapılan oylamalara itiraz etmedi. 8 Eylül'de Greenpeace Almanya, Fransa, İspanya, İtalya, Belçika, Lüksemburg, Orta ve Doğu Avrupa ile Greenpeace Avrupa Birimi, Komisyon'a resmi bir iç değerlendirme talebi gönderdi.

Doğalgaz ve nükleer enerjinin sınıflandırma sistemine dahil edilmesi Taksonomi Yönetmeliği, Avrupa İklim Değişikliği Yasası ve AB'nin 2015 Paris Anlaşması kapsamındaki taahhütlerine aykırı. Komisyon'un Greenpeace'in argümanlarını değerlendirmek ve yanıtlamak için şubat ayına kadar süresi var. Komisyon, Greenpeace'in argümanlarını kabul edebilir ve sınıflandırmaya gaz ve nükleeri dahil eden ek kanun hükmünde kararnameyi geri çekebilir. Aksi takdirde Greenpeace davayı Avrupa Adalet Divanı'na taşımayı planlıyor.

Greenpeace'in Sürdürülebilir Finans Kampanya Yöneticisi Ariadna Rodrigo bu sahte yeşil etiket AB'nin çevre ve iklim yasalarıyla uyumlu olmadığını söylüyor: "Doğalgaz, iklim ve ekonomik kaosun ana nedenlerinden biri.

Öte yandan, radyoaktif nükleer atık sorununa ve nükleer kaza riskine henüz bir çözüm bulunmuş değil. Ayrıca bu kış bir enerji krizi ile karşı karşıya kalacağız ve insanlar elektrik faturalarıyla boğuşacak. İklim ve enerji krizine neden olan aynı insanların, biz acı çekerken kâr etmesinden çok büyük bir üzüntü duyuyoruz. Avrupa Komisyonu bu konuda önemli bir rol oynuyor ve maalesef 'Doğalgaz ve nükleer yeşildir' diyerek ellerini kirlenmiş oldu. Fosil ve nükleeri 'yeşil' olarak sınıflandırmak en başından beri siyasi amaçlı ancak bu durum mahkeme sürecinde AB Komisyonu'na yardımcı olmayacak."

Doğalgazı sürdürülebilir olarak adlandırmak iklim biliminin temel ilkelerine aykırı. Şu anda doğalgaz, Avrupa'da enerji sektörünün en büyük sera gazı yayıcısı olarak biliniyor. Uluslararası Enerji Dairesi de doğalgazla çalışan yeni santrallerin Paris iklim hedeflerine uyumlu olmadığı konusunda uyarıda bulunmuş durumda.

Nükleer enerji ise ürettiği tehlikeli atık ve tükettiği devasa temiz su miktarıyla biyoçeşitlilik ve doğa üzerinde yıkıcı olumsuz etkilere sahip. Ayrıca nispeten uzun inşaat süreleri (10 ila 15 yıl) ve nükleer santrallerin giderek artan maliyetleri, iklim krizine çözüm olarak nükleer enerjiye güvenemeyeceğimizi açıkça gösteriyor.

© Sina Niemeyer / Greenpeace

An aerial photograph of the Amazon rainforest. A large, flat, brown log raft is floating on a wide, muddy river. The raft has the letters 'CRIN' painted in white on its side. A small white boat with a green roof is moving towards the raft, leaving a wake in the water. On the riverbank, there is a dirt path and some people standing. The forest is dense with green trees, and a dirt road runs along the top of the image.

Amazon yağmur

ormanları tehdit altındayken

hepimiz tehlikedeyiz

Dünyanın bozulmamış en büyük ormanı olan Amazon, parayı insandan ve gezegenden daha fazla umursayan çıkar çevrelerinin çıkarttığı yangınlar yüzünden tehdit altında. Brezilya Ulusal Uzay Araştırmaları Enstitüsü'ne (INPE) göre, son 40 yılda, bölgenin toplam alanının yaklaşık %17'si ormansızlaştırıldı.

2022 yılının ağustos ayında ormansızlaşma 2021 yılının aynı ayına göre neredeyse iki katına çıktı ve eylülün ilk yedi gününde çıkan yangınlar geçen yılın aynı ayında kaydedilen toplam sayıyı çoktan aştı.

Ormanların yok edilmesi Amazon için yeni bir tehdit değil ancak Brezilya Başkanı Jair Bolsonaro hükümetinin yönetiminde orman tahribatı ciddi şekilde arttı.

Ne yazık ki son birkaç yıldır, Brezilya ormanlarından

yükselen duman ve yangın görüntülerini dehşetle izliyoruz ancak Amazon'daki yangınların çoğu zaman doğal nedenlerle meydana gelmediğini söylememiz gerek. Çünkü sağlıklı ve nemli yağmur ormanları, insan müdahalesi olmadan yanmaz. Amazon'daki yangınlar genellikle planlı olarak çıkarılır; Kaliforniya veya Akdeniz'de yükselen sıcaklıklara bağlı olarak tutuşan ya da kazara çıkan ve yayılan orman yangınlarından farklıdır. Bu yangınların arkasında, çoğu Bolsonaro hükümetinin çevre karşıtı politikalarla yüreklendirdiği kaçak arazi sahipleri ve başka amaçlar için ormanlık alanları temizlemeye çalışan çıkar çevreleri bulunuyor.

Amazon'daki tüm ormansızlaşmanın üçte biri, Brezilya'daki kamu arazilerine el koyan arazi hırsızları tarafından gerçekleştiriliyor. Bu topraklar, genellikle küresel et

© Daniel Beltrá / Greenpeace

endüstrisi için daha fazla sığır merası yaratmak amacıyla Brezilya halkından çalınıyor. Amazon Çevresel Araştırma Enstitüsü (IPAM) tarafından Ekim 2021'de yayınlanan bir araştırma, sığır otlaklarının Amazon'daki kamu arazilerinde ormansızlaştırılan alanların %75'ini işgal ettiğini gösteriyor. Bu yıkıcı ekonomik kalkınma modeli Amazon'da uzun süredir uygulanıyor ancak Bolsonaro hükümeti tarafından daha da güçlendirilmiş durumda.

Amazon'da biyolojik çeşitliliği, yerli halkların hayatlarını ve hatta küresel iklimi tehlikeye atan ormansızlaşmanın itici gücü endüstriyel tarım ve hayvancılık olsa da; otoyol, baraj ve maden inşaatı gibi faaliyetler de güçlü katalizörler olarak öne çıkıyor. Bilim insanları Amazon yağmur ormanlarındaki katliamın bu şekilde devam etmesi durumunda, Amazon'daki biyomun nem ve karbon den-

gesinin çökeceği kritik bir noktayı geçebileceği konusunda uyarıyor ve Amazonların yağmur ormanı özelliğini yitirerek bozkırlardaki gibi daha kuru bir ekosistem haline gelebileceğini söylüyor.

Yine bazı araştırmalara göre, ormanlık alanın %20 ila %25'i ormansızlaşma nedeniyle kaybolduğunda bu dönüm noktasına ulaşılacak. Yağmur ormanlarının yaklaşık %17'sinin şimdiden ormansızlaştığını düşünürsek, bu feci kriz noktasına tehlikeli bir şekilde yakınız.

Amazon yağmur ormanlarındaki yıkıcı ormansızlaştırma faaliyetlerini durdurmak için verilecek mücadele çok önemli; bu insanlık, tüm diğer canlılar ve gezegenin geleceği için kazanmak zorunda olduğumuz bir dava. Bunu başarmanın ise tek bir yolu var: Birlikte harekete geçmek.

© Paul Basweti / Greenpeace

YEŞİL VE ADİL DÖNÜŞÜM İÇİN GÖZLER KÜRESEL PLASTİK ANLAŞMASI'NDA

Küresel Plastik Anlaşması müzakereleri, süreci 2024 yılı sonuna kadar tamamlamak amacıyla bu yıl kasım ayında başlayacak. Gelecekteki anlaşma dünyayı plastiksiz bir geleceğe götürecek devasa bir potansiyele sahip olsa da, verdiği sözleri tutmasını sağlamak bizim elimizde.

Güneydoğu Asya'daki plajlardan Antarktika'ya kadar dünyanın her yerinde plastik kirliliği var. Bu kirlilik kaplumbağa ve deniz kuşu gibi hayvanlara zarar veriyor, ayrıca insan sağlığını olumsuz etkiliyor. Plastiğin %99'undan fazlası fosil yakıtlardan üretiliyor; daha fazlasını üretmeye devam ettiğimiz için de iklim krizini önemli şekilde tetikliyor. Ama değişim geliyor.

Geçtiğimiz mart ayında Birleşmiş Milletler Çevre Meclisi'nde hükümetler, plastiklerin yaşam döngüsünün tamamına hitap eden ve yasal olarak bağlayıcı olan bir

Küresel Plastik Anlaşması için müzakereleri başlatma görevini resmen kabul ettiler.

Küresel Plastik Anlaşması müzakereleri, süreci 2024 yılı sonuna kadar tamamlamak amacıyla bu yıl kasım ayında başlayacak. Gelecekteki anlaşma dünyayı plastiksiz bir geleceğe götürecek devasa bir potansiyele sahip olsa da, verdiği sözleri tutmasını sağlamak bizim elimizde. Güçlü bir Küresel Plastik Anlaşması, plastik krizine son vermek için bütüncül bir yaklaşım sağlamak zorunda.

- Anlaşma plastik üretimini ve kullanımını sınırlandırmalı. Şirketlerin, doldurulabilir ve yeniden kullanılabilir ambalaj sistemlerine geçişini hızlandırmalı.
- Anlaşma doğrultusunda plastik kirliliğine yol açanlar neden oldukları orana göre sorumluluk almalı. Plastik üretimi, kullanımı, ithalatı ve ihracatı konusunda tam şeffaflık sağlanmalı.
- Küresel Plastik Anlaşması varlıklı ülkelerin sıfır atığa geçişe liderlik etmelerini ve diğer ülkelere yardımcı olmalarını desteklemeli. Etkilenen yerel halkların, atık toplayıcıların ve geri dönüşüm sektöründeki diğer çalışanların, yeniden kullanımı merkeze alan bir ekonomiye adil bir geçiş tasarlanmasında söz sahibi olmalarını sağlamalı.

Plastik geri dönüşümü sağlığa ve çevreye zarar veriyor

Türkiye’de 2018 yılından itibaren kontrolsüz bir şekilde artan plastik atık ihracatı Greenpeace tarafından hazırlanan, hem saha çalışmalarının hem de insan sağlığı ve çevreye olan zararların ele alındığı Atık Oyunları Raporu’yla gündeme getirildi. Ulusal ve uluslararası platformlarda paylaşılan sonuçlar kamuoyunda büyük yankı uyandırdı.

İnsan Hakları İzleme Örgütü tarafından yayınlanan yeni bir rapor ise plastik geri dönüşüm tesislerinde çalışan ve tesis etrafında yaşayan insanların maruz kaldığı olumsuz sağlık etkilerini ele aldı. Geri dönüşüm faaliyetlerinden yayılan hava kirlenmesi ve toksinlerin, başta çocuk

işçiler olmak üzere geri dönüşüm tesislerinde çalışan ve bu tesislerin yakınında yaşayan insanları nasıl etkilediğini ortaya koydu. İnsan Hakları İzleme Örgütü, aralarında İstanbul ve Adana’daki plastik geri dönüşüm tesislerinde daha önce çalışmış veya halen çalışmakta olan 26 kişi ile bu tesislerin yakınında yaşayan 21 kişinin de bulunduğu toplam 64 kişiyle görüştü. Görüşülen işçilerden beşi görüşme sırasında çocuk yaştaydı, dört yetişkin ise plastik geri dönüşüm tesisinde çalışmaya çocuk yaşta başlamıştı. İnsan Hakları İzleme Örgütü, Çevre ve İnsan Hakları Bölümü Gruber Araştırmacısı Krista Shennum, “Türkiye’de insanları ve çevreyi korumaya yönelik hukuki düzenlemeler var ancak bu düzenlemelere uyulmasının zorlayıcı yaptırımlarla sağlanmaması insanların ciddi ve yaşam boyu sürecek sağlık sorunlarına yakalanma riskini artırıyor” şeklinde konuştu ve sözlerine şu şekilde devam etti: “Avrupa’nın en zengin ülkeleri çöplerini Türkiye’ye göndererek çocuklar, mülteciler ve göçmenler başta olmak üzere Türkiye toplumunun en savunmasız kesimlerinden bazılarını ciddi çevre ve sağlık risklerine maruz bırakıyor. AB ve plastik ihraç eden ülkeler kendi plastik atıklarının sorumluluğunu almalı, Türkiye’ye plastik ihracatına son vermeli, ürettikleri ve tükettikleri plastik miktarını azaltmalı.”

Kasım ayındaki müzakereler giderek yaklaşırken, dünya liderlerine güçlü bir Küresel Plastik Anlaşması’nı desteklemeleri yönünde çağrıda bulunmak hem iklim kriziyle mücadele etmek hem de plastik kullanımının zararlarına maruz kalan çevre, insan ve diğer canlıların haklarını korumak için atmamız gereken en önemli adımlardan biri olacak.

Kaçırılan fırsat: Küresel Okyanus Anlaşması

Sağlıklı okyanuslar için umut verici hedeflerle başlayan Birleşmiş Milletler Okyanus Anlaşması görüşmeleri, iki hafta süren müzakerelere rağmen sonuçsuz kaldı. Greenpeace ve diğer çevre örgütleri bu toplantıyı kaçırılmış bir fırsat olarak nitelendirdi.

Birleşmiş Milletler'in New York'taki merkezinde iki hafta süren görüşmelerden olumlu bir sonuç çıkması bekleniyordu ancak üye devletler açık denizlerde biyolojik çeşitliliği korumak ve sürdürülebilir bir şekilde kullanmak için yasal olarak bağlayıcı bir anlaşma imzalamayı başaramadılar. Avrupa Birliği ülkeleri de dahil olmak üzere bir araya gelen 168 üye ülke, henüz tarihi belirlenmeyen yeni toplantıya kadar farklılıklarını anlatmaya devam etmek zorunda kalacak. Özellikle müzakerelerin son iki gününde, taslak anlaşmanın bazı kilit yönlerinde ilerleme kaydedildi. Hükümetler büyük ölçüde zamanlarının tükendiğini söylerken, Greenpeace ve diğer çevre örgütleri bu toplantıyı kaçırılmış bir fırsat olarak nitelendirdi.

Şu anda okyanusların kaderi diğer BM müzakerelerinin bir parçası olarak kararlaştırılan iklim değişikliğiyle ilgili küresel eyleme bağlı. NASA'ya göre, insan

faaliyetleri tarafından üretilen sera gazlarının artması sonucunda ortaya çıkan ısınmanın %90'ı dünya denizlerinde absorbe edildi. BM anlaşması sürecinde bilgi vermek için kanıtlar sunan Oxford Üniversitesi'nden Prof. Alex Rogers, "Gezegeneimizin açık okyanus olan yarısı, karasal yaşamı iklim değişikliğinin en kötü etkilerinden korumaktadır" dedi.

Müzakereler şu an için askıya alındı ancak acilen yeni bir müzakere turu gerekiyor. 2030'a kadar dünya okyanuslarının %30'unu koruma altına alabilecek anlaşmayı sonuçlandırmak için gereken zaman giderek azalıyor. Bilim insanlarına göre dünya okyanuslarının %30'unu korumak için yılda 11 milyon kilometrekarelik okyanusun 2030'a kadar korunması gerekiyor. Bunu başarmak için dünya okyanuslarının korunmasına ilişkin anlaşmanın bu yıl gecikmeden kabul edilmesi çok önemli!

Aylık birden fazla dergi alıp, bunları okullara ulaştırarak gençleri **Greenpeace** ile tanıştırmaya ne dersiniz?

Merhaba,

Bildiđiniz üzere Greenpeace Akdeniz Dergi, yalnızca çevre hakkında ve ana akım medyada yer alamayan gelişmeler üzerine yayın yapmaktadır. Bu haberlerin ve bilgilerin daha erişilebilir ve yaygın olması için dergilerimizi mümkün olduğunca fazla kişiyle paylaşmak istiyoruz.

Dilerseniz 1 adetten fazla dergi hak edişlerinizi sizin adınıza bizlerle iletişime geçen, okumaya ve gelişmeye hevesli öğrencilere iletiyoruz. Fazla sayıdaki dergilerinizi kendi çevrenize iletmek isterseniz, "BANA" yazıp 2322'ye mesaj atabilirsiniz.

GREENPEACE

Kampanya katılım SMS bedeli Türk Telekom, Turkcell ve Vodafone için SMS başına KDV ve OIV dahil 0,65 TL'dir. Operatörler kısa mesaj birim fiyatlarında meydana gelecek değişiklikleri aboneye yansıtma hakkını saklı tutar.